

Po konfiskaciji druga izdaja.

11. številka.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1909.

Leto I.

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja do konca tega leta 1 K za Avstro-Ogrsko, 1 marko za Nemčijo, 2 liri za Italijo in 1/2 dolarja za Ameriko.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristostrana petiti-vrsta 20 vin., vsa stran 60 K, pol strani 30 K, četrt strani 15 K, osminka strani 8 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. 1. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Konfiscirano.

Konfiscirano.

Vsak napredni Slovenec bo di naročnik „Slovenskega doma!“

Prodaja kmetijskih pridelkov.

Jesen je tu.

Kmetovalec spravlja svoje pridelke, plačilo vsega truda in vseh skrbi, sad znoja in žuljev.

Celo poletje živel je v večnem strahu; plašno si je ogledoval vsak sumljiv oblaček na nebu in se bal toče, ker bi mu lahko v par trenutkih uničila ves up na dobro letino.

Največ strahu pred točo so letos pretrpeli tisti zapeljani kmetovalci, ki pobirajo stopinje krog farovžev, se dajo v času največjega dela zvabiti na razne božje poti, na protikmečke shode, katere prirejajo razni kmečki zapeljivci v »Unionu« in drugod, na neštete veselice, prirejane od pobožnih društev čukov, zapeljanih mladencev in devic, na katerih veselicah se dolgočasijo na kilometre — iz žepa pa vseeno mora zadnji groš.

Trepotali so taki zapeljani kmetovalci najbolj, ker so videli, da je toča, ta šiba božja, neusmiljeno gospodarila ravno v takih krajih, kateri imajo najbolj klerikalne poslance in se dajo od klerikalcev najbolj za nos — voditi.

Na ta način je vsegamogočni Bog kmetovalce sam svaril pred klerikalizmom in je spominjal na staro prislovico: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« katera prislovica hoče tudi povedati, naj se kmetovalci branijo pred nasledki toče

s tem, da zavarujejo svoja polja itd. proti toči.

Za letos je strah pred točo odpravljen; odpravljen je tudi strah pred sušo in raznimi drugimi ujmani.

Kmetovalec se je odvalil velik kamen od srca, z mirnim zadovoljstvom spravlja razne poljske pridelke, sadje itd.; v vinorejskih krajih misel na trgatve ne kali tega mirnega zadovoljstva; — povsod se lahko govori o srednje dobri letini.

Velikansko je delo s spravljanjem pridelkov; vsak kmetovalec si globoko oddahne, ko je vse pod streho.

S tem, da je srečno spravil vse pridelke pod streho, pa se kmetovalec še ni rešil vseh skrbi; velik del skrbi mu je še ostal, ker pridelke je treba spraviti v denar; saj že prežijo na denar davkarije, plačati bo treba obresti in še nekaj dolga, zima je pred durmi, treba bo obleke, tudi šole stanejo mnogo; v hlevu bo treba nekaj dokupiti, ali vsaj kako slabejo žival nadomestiti z boljšo; morda ima še gospodinja kako skrito željo in še kdo drugi; blapec in dekla čakata na plačilo itd., itd.

Kmetovalec čakajo cele litanije takih izdatkov, kateri so neizogibni in se naj vsi iz skupila za pridelke pokrijejo, nekateri že zdaj takoj, drugi v prav kratkem času.

Kmetovalec mora svoje pridelke prodati in to je za njega vsaj tako velika skrb, kakor pridelovanje samo.

Slabo je podučen o tržnih razmerah; oddati ina od poedinih pridelkov le majhne množine; morebiti je še domačemu trgovcu kaj dolžan in od njega odvisen in drugega trgovca ni v kraju; kar mu trgovec ponudi, mora vzeti in še vesel biti, da je pridelke sploh v denar spravil.

Priklatijo se v vas razni prekupei, mešetarji — z dobro namazanimi jeziki, pa s slabim namenom, kmetovalcu pridelke izvabiti na pol zastonj.

So na Slovenskem tudi pošteni trgovci, ki ne zlorabijo neznanja, slabotnosti ali še celo odvisnosti kmetovalcev; blagor kmetovalec, kateri prodajajo takim poštnim trgovcem.

Kakor pa je že gori rečeno, je kmetovalec slabo podučen o tržnih razmerah in torej pravzaprav nikdar ne ve, ali je pri prodaji pridelkov imel opraviti s poštnim trgovcem ali ne.

Vsak pravi prijatelj kmetovalcev, in takim prijateljem prištevamo tudi trgovce, ki med njimi živijo, mora kmetovalec svetovati, da svoje pridelke prodajajo po svojih zadrugah.

Zadruga ne zlorabijo nikdar in tudi ne smejo zlorabiti neznanja in slabotnosti kmetovalcev.

Kmetovalec, ki prodaja svoje pridelke po svoji domači zadrugi, ni več navezan na domačega trgovca ali kakega mešetarja; pri zadrugi proda res po pravih dnevni cenah.

Ako poedini kmetovalec zadrugi tudi male množine raznih pridelkov odda, vendar dobi zadruga tudi od drugih kmetovalcev razne množine istih pridelkov; od vseh članov skupaj prejme zadruga vsakega pridelka večje množine, za katere dobi odjemalca tudi v daljnih krajih, posebno pa si lahko najde velike odjemalce, kateri ne kupijo v malih množinah od poedinega kmetovalca — ampak samo velike množine.

Kmetovalci! Ako ste člani domače zadruge, naznanite ji vse svoje pridelke, katere hočete prodati.

Kdor še ni član domače zadruge, se naj za člana prijavi.

Nočemo s tem kmetovalce siliti, da bi šli k zadrugam, katerim se gospodarji v farovžih, ker nam je znano, da se vsak previden kmetovalec opravičeno takih zadržug ogiblje.

K sreči pa je pri nas že mnogo res dobro poslujočih naprednih zadržug — pri teh so kmetovalci člani, po teh naj prodajajo svoje pridelke.

Kjer še napredne zadruge ni, si jo naj kmetovalci sami ustanovijo, ako se za to ne pobriga kdo drugi.

Dokler ni v domačem kraju zadruga, naj kmetovalci prijavijo vse pridelke za prodajo glavni prodajalni in nakupovalni zadrugi »Agro - Merkur« v Ljubljani, ker ta zadruga res skrbi za prodajo domačih pridelkov.

Prodaja kmetijskih pridelkov se najzanesljivejše izvrši zadržugnim potom; ta način prodaje obvaruje kmetovalce pred vsakim izkoriščanjem, krepki pa tudi zelo zadržugno organizacijo kmetovalcev.

Politični pregled.

Avstrija.

Deželni zbori so sklicani ta teden na kratka zasedanja. — V štajerskem deželnem zboru je prišlo v večerjšnji seji do ostrega spopada med nemškimi nacionalci in Slovenci, ki so vložili slovensko interpelacijo. Znani kričači kakor Wastian in vredni mu bratec slovenske interpelacije niti čitati niso pustili, češ, da je razpravni jezik štajerskega deželnega zbora edino le nemščina. Pričakujemo, da bodo slovenski poslanci v kranjskem deželnem zboru vrnili milo za drago: če imajo količkaj narodnega čuta v sebi, se po kranjskem deželnem zboru nikdar več ne bo razlegala tuja nemščina. — V češkem deželnem zboru so Nemci ravno tako objestni. Že dve leti zavirajo redno delo s hrupno obstrukcijo ter hočejo s tem doseči, da bi nemška manjšina vladala nad večino češkega naroda. Tam kriče Nemci, da jim je le za ravnopravnost s Čehi — pri nas pa o ravnopravnosti slovenskega naroda nečejo nič

vedeti. Zdaj se ravno vrše pogajanja z vlado, za kako ceno bi Nemci odnehali od obstrukcije. Pri tej kravji kupčiji seveda podpira avstrijska vlada Nemce na škodo Čehov z vso silo; vendar je upati, da žilavi češki narod tudi tokrat zmaga nad združenim pritiskom vlade in Nemcev. — V Galiciji se vrši med Poljaki in Rusini sličen boj kakor pri nas med Nemci in Slovenci. Rusinski narod se bori tam za ravnopravnost, ki mu je vladajoča poljska plemiška klika neče priznati, na življenje in smrt. V tem obupnem položaju so tudi rusinski poslanci v gališkem deželnem zboru pograbili po škrajnem sredstvu — obstrukciji, da si izvojujejo v deželni upravi vsaj mrvico pravice. Njih pravična stvar bo zmagala, kakor hitro pridejo med Poljake, mesto frakarskih plemičev, ki delajo ž Židi skupaj le za svoj lastni žep, pravi ljudski zastopniki, ki bodo sprevideli, da poljski narod ne sme zatirati svojih krvnih bratov, če hoče sam napredovati.

Razgled po Slovenskem.

r Deželni zbor kranjski. Za 23. t. m. je bil sklican kranjski deželni zbor. Klerikalcem je zelo veliko na tem ležeče, da bi mirno in redno zborovali, ker hočejo izvesti predloge, po katerih bi lahko z veliko žlico jedli, naprednjake pa pustili gladu umreti. Vse kaže, da nastopijo tekom tega zasedanja napram naprednim poslancem z vso nesramnostjo, predrznostjo in strahovladno. Da bodo lažje delovali, zagotovili so si že v naprej pomoč pri vladi in pri Nemcih. Pisali in delali so zoper proslavo 20. septembra, Schwarz in Nemci pa bodo zato delali zoper naprednjake. Tako upajo, da bodo z nemško in klerikalno pomočjo popolnoma uničili naprednjake. Našim poslancem pa more biti vse eno, ali zboruje deželni zbor ali ne. Če bodo klerikalci le za svojo malho grabili in uganjali lumparije, kakoršne so lani, je najboljšje, da se deželni zbor razbije. Obračunati je treba enkrat za zmiraj s Schwarzom, obračunati pa tudi z vladno-klerikalno-nemško zvezo, ker sicer bodo z nami še pometali. Priporočamo torej našim poslancem, da se naj nikar ne vdajo in da proti organizirani sili rabijo tako silo, da bo kaj zalegla.

r Iz uredništva. Ker je urednik Rasto Pustoslemšek odšel na daljše potovanje v Makedonijo, je prevzel za čas njegove odsotnosti odgovorno uredništvo »Slovenskega Doma« g. Josip Jenko. Naročniki naj radi tega pošiljajo vse dopise edinole na naslov: »Uredništvo Slovenskega Doma« v Ljubljani.

r Naročnikom »Slovenskega Doma«. Pripeti se večkrat, da pošta, ali pa tudi tiskarna zakrivi neredno dostavljanje na-

šega lista. To je mogoče prav povsod in pri vsakem listu. Zato pa ni prav, če ljudje okoli govore, da niso dobili pravočasno lista in sprašujejo, zakaj ga niso — itd., uprava in uredništvo pa o tem ničesar ne zvesta. Zato naj vsakdo, kdor ima kako željo tudi glede dostavljanja lista, jo nemudoma sporoči naravnost na »Slovenski Dom«, ki bo ukrenil, da se nedostatek odpravi. Takim pritožbam naročnikov se pravi: reklamacija. Kdor se pa hoče pritožiti, pa naj napiše na osminko belega, če mogoče malo bolj trdega papirja na eno stran:

Reklamacija
„Slov. Domu“
v Ljubljani.

na drugo stran pa se napiše pritožba tako kot na vsako dopisnico n. pr.: Janez Komar v Rovtah nad Logatecem hiš. št. 10 javlja, da ni dobil 10. št. »Slovenskega Doma«. Prosim, da mi jo takoj določite. Z odličnim spoštovanjem.« — Reklamacije so brezplačne in ni treba pritiskati nanje nobenega, razven narodnega kolka.

r Občinske volitve v Škofji Loki. Dne 23., 24. in 25. t. m. se vrše v Škofji Loki občinske volitve. Dosedaj so imeli naprednjaki prvi in drugi, klerikalci pa tretji razred. Župnik Šinkovec dirja že sedaj po mestu kakor neumen, obira stare ženice, vdove in posestnice za pooblastila in beračji za glasove. Škofjeločani pa znajo ločiti hinavce in obrekovalce od poštenih ljudi in zato se ne bodo dali od Šinkoveca voditi. Ločani, na noge! Če vstajajo že kmetje v zadnji hribovski vasi in se hočejo oprostiti klerikalnega jarma, se tudi Vi kot meščani ne bodete tako daleč spozabili, da bi dali svojo lepo meščansko neodvisnost in močatost pod farški podplat. Torej na delo, na agitacijo!

r Južna železnica je sicer pod nadzorstvom države in jo ta vsak čas lahko prime za ušesa, navzlic temu pa prezira brezstidno Slovence in naš jezik. Že zadnjič smo omenili, da izdaja samonemške vozne rede. Napisi na postaji so dvojezični, toda le na kranjskem, na štajerskem za južno-železnične krivonose bogataše ni nobenega Slovence. Napisi v vozovih so madjarski, nemški, italijanski, francoski, angleški itd., le slovenskega iščeš zaman. — Tudi vozni listki so samonemški. Razume se, da je tudi vsa druga uprava samonemška. To je sramota za naš narod, južna železnica teče namreč več ko polovico pota po slovenski zemlji. Ljudski zastopniki, ako imate kaj moči in prijateljev v državnem zboru, pozivljamo Vas, da stopite južni železnici tako krepko na prste, da bo na vsej črti slovensko spregovorila. Vsi slovenski časopisi se naprosijo za ponatis teh vrstic.

r **Velik shod slovenskih narodno - radikalnih dijakov v Ljubljani.** Slovenski visokošolci se dele v tri struje. Eni so Savani. Vidimo jih hoditi po Ljubljani z belimi kopicami. Drugi so klerikalni študenti. Te je videti največ po farovžih, kjer stikajo po kuhinjskih posodah in se sukajo okrog farovških kuharic. Tretji so narodno - radikalni dijaki, ki so najpridnejši, najtreznejši in najbolj nadarjeni slovenski fantje. Že kot dijaki se zanimajo za vsa javna vprašanja. V društvih na Dunaju, Pragi in Gradcu pa se pripravljajo za poznejše delovanje med narodom. A mi jih tudi že sedaj poznamo po delu! »Prosveta«, ki je njihovo društvo, nam je vsem znana. Po celi domovini vzdržujejo ti visokošolci 42 ljudskih knjižnic, prirejajo predavanja, gledališke predstave itd. Skratka narodno - radikalni dijaki se ne sramujejo ne kmetov in ne delavca. Mednje gredo, gledajo njihovo življenje in premišljujejo, kako bi jim kdaj pomagali. Nekateri narodno - radikalni dijaki so tudi že sedaj v nekaterih krajih toliko naredili za povzdigo ljudstva, da se jim moramo čuditi. Te dni so ti dijaki zborovali v Ljubljani. Na njihov shod je prišlo tudi 150 čeških, hrvaških, srbskih, bolgarskih dijakov in slovenskih pa iz vseh krajev toliko, da jih je bilo čez 500. Če pomislimo, da je klerikalnih visokošolcev le nekaj nad 50, vseh drugih slovenskih študentov pa nad 650, lahko vemo, da nima klerikalizem pri teh brihtnih ljudeh prav nobenega kredita, kajti še tistih 50 mandeljcev, ki pravijo, da so klerikalni študentje, so zato klerikalci, ker so od škofa kupljeni, kakor zamurčki. Ko so narodno-radikalni študenti napovedali shod, je baron Schwarzu prišlo slabo od samega strahu. Vlada in klerikalci se namreč niti hudiča tako ne boje, kot teh dijakov, to pa samo zato, ker vedo, da delajo s kmeti in delavci skupaj. Vlada je sicer dala sklicati v Ljubljano več sto žandarjev in pripravljani so bili v Ljubljani ne le pešci, marveč tudi dragonci in kanonirji in vendar se baron Schwarz ni upal dovoliti dijakom shoda, ker se je bal, da jim ne bo kos. Shod se je pa vendarle vršil, kajti dijaki tudi pred baroni niso zlezli pod klop. Nimamo žalibog prostora, da bi se o tem shodu še natančneje pečali, rečemo pa, da še ni bilo tako lepega zborovanja v Ljubljani, kot je bil ta shod. Naj bi se tudi naše kmečko ljudstvo kmalu otreslo klerikalnega jarma in nastopilo tako neustrašeno, kot so to storili naši narodno-radikalni visokošolci.

r **Slovensko učiteljske v Gorici.** Že pred tremi leti je bila vlada sklenila, da premesti slovensko moško učiteljske iz Kopra v Gorico, kamor edino spada. Lahki, ki jim v Gorici tako huda prede, da se boje, da bi borih 100 slovenskih študentov v hipu popolnoma poslovenilo goriško mesto, so takrat zagnali velikanski krik, kakor da bi se jim godila vnebovpijoča

krivica. Vlada se je takrat tega kričanja ustrašila ter za enkrat opustila svojo namero, posebno zato, ker je tedaj ravno potrebovala v parlamentu laške glasove. Letos pa je vlada vendarle izprevidela, da slovensko učiteljske v Kopru ne more dalje obstajati in je kratkomalo premestila učiteljske v Gorico. Laške poslance, ki so se tudi to pot pričeli dreti na vse grlo, pa je vlada potolažila z upanjem, da bo učiteljske samo provizorično v Gorici in da se v kratkem premesti v Solkan. Ta tolažba pa seveda ni nič boljša, kakor če se jetičnega bolnika tolaži, da bo že okrevail. Lahki naj se le lepo sprizajzijo z mislijo, da postane Gorica v najkrajšem času popolnoma slovenska.

r **Volitve na Goriškem.** V nedeljo 26. septembra se vrše na Goriškem deželno-zbornske volitve za splošni volilni razred. Cela Slovenija je obrnena na hrabre in zavedne goriške Slovence, ki so pri zadnjih volitvah podrli skoraj na celi črti klerikalne kandidate in izvolili malone same naprednjake. Tudi to pot goriški Slovenci gotovo pokažejo, da so res zavedni in da hočejo taki ostati. Pogumno v boj za sveto resnico in zmaga bo gotovo Vaša. Napredni kandidatje za splošni volilni razred so: **Alojzij Štrekelj**, državni poslanec in posestnik v Komnu, **dr. Alojzij Franko**, odvetnik v Gorici, **Anton Križnič**, župan in veleposestnik v Kanalu. — Volilci! Vsi na volišče. Nikdo ne sme ostati doma. Dne 26. septembra bodi dan vstajenja goriških Slovencev!

Dolenjski novičar.

d **Iz Radeč pri Zidanem mostu.** Zastonj so pisali in opozarjali vsi narodno-napredni listi — naj slovenska javnost tiho obhaja in obžaluje obletnico — za nas Slovence, ozir. Slovane prežalostne dni t. j. 18., 19. in 20. september lanskega leta, ter da naj se iste dni vsa slovenska društva vzdržijo vsakih veselje. — Tudi se menda kaj sličnega ni godilo na celem Kranjskem in v sosednih, od Slovencev zasedenih pokrajinah. Vsa društva so upoštevala res potrebni klic — le gasilno društvo v Radečah — ni imelo časa niti preje niti slej prirediti veselice. Temuč to društvo je napovedalo in priredilo veselico v **nedeljo dne 19. t. m.** Torej to društvo se je drznilo uživati veselje — **ravno one žalostne dni, ko sta dve nedolžni žrtvi prelili kri — in morali v najlepših mladih, življenja se veselečih letih — v hladni grob.** Povdarjati je samo to, da stoji temu društvu na čelu sicer rojen Slovenec, a na ljubo svoje mamice ponemčurjeni Vincenc Plasser. Priponniti je še, da se je priredila veselica v klerikalnem taborišču, ali drugače nazivanem »Narodnem domu«. Torej je čisto gotovo, da se je ta veselica prireditelj vršila sporazumno s

tukajšno klerikalno gardo. Obžalovanja vredno je le to, da je v društvu več narodno-napredno mislečih mož, ter da le-ti niso preprečili tega nepotrebne čina, kar ni bilo za rešitev društva v gnotnem oziru niti v čast in slavo, temveč mu le v sramoto.

d **V petek 16. t. m. je zblaznel kaplan iz Loke pri Zidanem mostu.** Takoj naslednji dan so ga prepeljali v Gradec in ga oddali v blaznico. Mož je bil vdan žganje-pitju, kakor je več njegovih stanovskih kolegov, če se prav prištevaajo abstinentom.

d **Osilnica.** Pri nas so ustanovili požrtvovalni rodoljubi napredno »Slovensko hranilnico in posojilnico«, kateri načeluje vrl narodnjak g. Ivan Mihelič iz Črnega potoka. Prvi uradni dan se je vršil v nedeljo 12. t. m. in je zadosti pokazal potrebo novoustanovljene posojilnice, kajti že prvi uradni dan je bilo čez 16.000 K denarnega prometa. Kljub temu, da je posojilnica za nas velike gospodarske važnosti, je čutil vendar naš prečastiti gospod fajmošter Bajc nujno potrebo hujskati proti našemu zavodu. Že štiri nedelje rolni ljudi raz prižnico proti posojilnici. Mi se mu sicer za njegovo trudapolno brezplačno reklamo lepo zahvaljujemo, zagotavljamo ga pa, da ne maramo biti tako umazani, da mu ne bi njegov trud tudi primerno poplačali. Opozarjamo ga le, da se naj kot krščanski duhovnik pri svoji agitaciji poslužuje vsaj poštenosti in resnice. Z lažnivimi sredstvi gospod župnik ne bodete prišli daleč. Čez sedem let vse prav pride in tudi Vaš proetični material pride ob primernem času v javnost, četudi zelo dvomimo, ako Vam bo to prijetno. Naše občane pozivljamo, da se tesno oklenejo svoje posojilnice, da bode krepko prospevala in bila v veliko korist tukajšnjemu prebivalstvu.

d **Loški potok.** Kako nizko je padla že danes naša morala, dokazuje najbolj naš novopečeni deželni odbornik dr. Pegan. Na nedeljskem shodu se je vedel silno predrzno in govoril skrajno nesramno. Polna usta je imel vedno samih grdih psokv, kakor: mrhe, lumpi, fakini itd. Celo preprosti kmeti so se zgražali nad Peganovo neotesanostjo. Vsak hlapec najde boljše izraze kakor on. Sram Vas bodi gospod poslanec, če nimate nič stvarnega poročati, ostanite rajši doma in ne hujskajte okoli nas.

d **Iz Semiča.** Klerikalni kočevski list »Kočevski boter« piše o slovenski šoli v Rožnem dolu ter svari Kočevarje, da naj ne pošiljajo svojih otrok v slovensko šolo, češ, da bodo potem za nemščino čisto izgubljeni ter priporoča nemško šolo v Vrčicah. Piše med drugim: Rožni dol in več vasi naokrog so bile pred 30 leti čisto nemške, a ker so morali otroci obiskovati slovensko šolo v Semiču, so bili za nemštvo popolnoma izgubljeni. Jaz pa Vam kličem: Slovenski stariši iz Rožnega dola,

Vrčie in drugod, zavedajte se, da ste Slovenci, to je mogočen narod, na katerega smo lahko ponosni, pošiljajte svoje otroke v slovensko šolo, da se jim tam vcepi, oziroma utrdi ljubezen do materinega slovenskega jezika, da bomo lahko rekli: »S ponosom reči smem, Slovenec sem«. Čas tako ni več daleč, ko bo slovensko narodno morje zalilo nemški (kočevski) otok, kateri bo enkrat za vselej izginil iz površja.

d **Iz Semiča.** Prostovoljna požarna bramba v Semiču je izvolila dne 29. avgusta 1909 častnim članom svojega tajnika gosp. Matijo Bartelja, nadučitelja v Semiču, ki sodeluje neumorno pri tem društvu ves čas, odkar se je ustanovila tukaj požarna bramba. Dne 19. t. m. je pa društvo priredilo veselico povodom desetletnice. Veselico je otvoril tajnik požarne brambe s tem, da je pozdravil zbrane, razložil dosedanje delovanje semiške požarne brambe in jo spodbujal, da naj vztraja in premaguje tudi v prihodnje vse zapreke, ki bi ji utegnile pretiti ter naj deluje neustrašeno v svojo čast in bližnjemu v korist. Zatem sta sledili igri: »Rdeči nosovi« in »Zdaj sem, zdaj pa tja,« ki so ju priredili domači fantje pod vodstvom podnačelnika požarne brambe gosp. Ivana Zupana v splošno pohvalo udeležencev. Našemu ljudstvu se je to društvo zelo priljubilo, dokaz temu, da zelo rado prihaja k veselici, ki jih ono prireja. Splošno se pa mora reči, da deluje semiška požarna bramba sedaj jako vrlo in upamo, da bo prišla do onega viška, do katerega mora priti vsako koristno društvo, ako hoče res delovati za blagor našega naroda.

d **Prijet tat.** V Ljubljani so prijeli brezposelnega delavca Franca Puciharja, rodod iz Šmartnega na Dolenjskem, ker je kradel kmetom zelje iz voz.

d **Za drisko** je obolelo več oseb v Ribniku pri Čermošnjicah v novomeškem okraju.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vida.

g **Novo žrtev** izbral si je Zabret, da zardosti svojemu poželjenju, uničiti vse, kar se mu noče klanjati. To pot si je izbral nežni spol. Med izobraženimi ljudmi je navada, da se ženskam v političnih zadevah prizanaša že radi tega, ker se običajno v politiko ne spuščajo. Pri nas smo imeli učiteljico, ki je bila popolnoma mirna, zelo pobožna in se ni prav nič mešala v politiko. Nje mati slovi celo kot izredno pobožna ženica. Iz radovednosti je šla na zadnjo sokolsko slavnost v Št. Vidu. To ji je očital Zabret in jo spravil ob službo. Na vprašanje, kaj naj sedaj stori, odgovoril ji je prezirljivo: Pojte v liberalno posojil-

nico za blagajničarko. Povemo mu takoj, da v naši kmetski hranilnici in posojilnici ne bo Zabret nikogar nastavljal. Mesto gdč. Satlerjeve naklonil je Zabret hčeri tukajšnjega krojača Juvana.

g **Kdo je dal Zabretu oblast, da tako pometa z neljubimi osebami?** Dotičniki, ki so ga napravili predsednikom krajnega šolskega sveta. Pomilovanja vredno je ljudstvo, ki nima toliko samostojnosti, da bi se samo upravljalo, marveč izroči vso oblast v roke brezsrčnim duhovnikom, ki potem kar ne vedo, kako bi pihali krog sebe. Celo Zabretov sorodnik, možakar drobne postave, p. domače »pagatelj«, se postavlja, da bo vse pomandal. Ljudstvo, otri si mreno iz oči!

g **Za hlapca pri Zabretu** se je udingal najbrže e. kr. šolski nadzornik neki G a b r š e k. Gdč. Satlerjevi je obljubil, da dobi mesto stalne učiteljice, toda prišel je Zabret in ukazal, da se Satlerjeva izpodi iz Št. Vida. Pri nastavljanju učiteljice se tedaj ravna popolnoma kot ponižni sluga Zabretov. Živio e. kr. šolski nadzornik kot sluga klerikalne stranke.

g **Šentviški »Sokol«** raste in se množi. Sedaj ima že 42 telovadcev, 18 telovadcev dalo je čuku slovo od zadnje sokolske slavnosti. Bojimo se, da pride Zabretov čuk še »na sekvester« kakor škofovi gozdovi v Gornjem gradu.

g **Značilna sodba.** Pred kratkim smo obiskali g. Žirovnika v Borovnici. Počuti se tam prav dobro, ljudstvo ga je brez izjeme lepo in prijazno sprejelo. Neki odličnejši mož pa se je izjavil: Pri nas smo sicer pripadniki »S. L. S.«, toda Klanfarja nimamo med seboj.

g **Iz Št. Vida nad Ljubljano.** Znani »Domoljubov« dopisnik, ki je v zvoniku poslušal govor Žirovnikovega učenca g. Pipana pri podoknici g. Žirovnika pravi, da je fant še mlad. Res je tri leta mlajši od dopisnika, kateremu smemo v obraz reči lažnik, da pa javnost sodi, kaj je govornik govoril, bomo še prinesli glavne točke njegovega govora.

g **Iz Sele.** Naš župnik je zadnji čas čisto podivjal. V javnosti in v pogovorih zbada one, ki se mu slepo ne pokore, pa tudi v cerkvi se le malokdaj še sliši lepa pridiga, ampak skoro vedno le zabavljanje in zmerjanje. Ni čuda, da ljudje na take pridige vedno manj porajtajo, temveč se jim le smejejo in se norčujejo iz njih. — Zgodilo se je pa tudi že v naši cerkvi, da se je star mož oglasil med tako pridigo in rekel na glas: »takih pridig smo sili!« V nedeljo pred Malim Šmarnom je župnik zopet strašno zabavljaj in zmerjal poslušalce s cigani in barabami, ker so fantje neko noč po vasi peli in upili. Tudi je oznanil, da ne bo več velike maše, če ne bo ponoči miru. Mi gotovo tudi ne odobravamo nočnega razgrajanja, smo pa mnenja, da lepa beseda mnogo več izda kot

zmerjanje. To se je pokazalo precej tisto noč. Drugo jutro je bilo namreč župnišče grdo z blatom ometano. Mi takega ravnanja ne odobravamo, pa naj pride od katerekoli strani. Mi se sicer borimo, a boriti se hočemo z dostojnim orožjem. Župniku pa naj velja ta obsodbe vredni dogodek kot opomin, da ni varno hujskati ljudstvo, ker kdor drugim jamo koplje, lahko sam vanjo pade. Da se je politični boj v naši dolini tako poostril in zadobil lice zasebnega sovraštva, je v veliki meri njegova zasluga in v zadnjem času tudi železniškega župnika, ki ga v sirovosti in nesramnosti še daleč prekaša. Mi nismo zoper duhovnike in jih radi poslušamo in ubogamo kadar uče Kristusov nauk, kadar pa uče sovraštvo in kadar segajo v naše pravice, se jim bomo pa vselej ustavili, pa tudi vsakemu drugemu, ki bi se kaj takega lotil. In zato ne bo nehal boj, dokler ljudstvo ne dobi pravice, ki mu gre. A naš boj naj bo dostojen, vreden ljudi, ki se bore za svoje ideale. Ne tirajmo ljudstva nazaj v surovost, iz katere je komaj nekoliko zlezlo.

g **Iz Stare Loke pri Škofji Loki** se nam piše: Pri nas vedno z največjim veseljem prebiramo ta za nas, napredne kmetovalce, jako priporočljiv in prepotrben list »Slov. Dom«. Le škoda, da je še vse premalo razširjen pri nas. Posebno napredni kmetovalci bi ga morali imeti vsi doma. Naloga tega lista je pa tudi, da prinaša novice iz vseh krajev širne naše domovine, tedaj tudi od nas, ker od tukaj pride le redkokrat kaj v svet. Poleg novic naj bi pa tudi kaj več gospodarsko poučnih člankov prinašal, katere tudi z največjim veseljem prebiramo. — V naši občini delajo posebno nečast, da ne rečemo naravnost škandal, dvojezični napisi na občinskih deskah, katerih nemški del je še od lanskega leta z barvo pomazan. Upamo, da bode tukajšnje županstvo to prepotrebno delo v kratkem storilo, da ne bode zaostalo za drugimi bolj naprednimi županstvi. Saj je v odboru precej naprednih mož. Toraj na delo!

N a p r e d e n k m e t.

g **V Trojanah** so ovekovečili obletnico našega narodnega žalovanja z ustanovitvijo podružnice Ciril-Methodove družbe. Nova podružnica sme biti za zgled marsikateri mestni, ker šteje blizu 100 članov, med njimi 6 ustanovnikov in 62 letnikov. Glavno zaslugo za ustanovitev podružnice imajo gdč. Franica in Minka K o n š k o v i ter g. K o l e n c, učitelj iz Čemšenika. Delo pripravljalnega odbora se je pokazalo na lepi udeležbi na ustanovnem shodu. Posebno mnogo je prišlo čvrstih mladeničev, ki so polni zanimanja za narodno delo. Potovalni učitelj Ante B e g je imel primeren govor o namenu družbe; nadučitelj iz Jarš g. P e t r o v e c je z zgledi iz lastnih doživljajev živo slikal obupne šolske razmere v obmejnih krajih; znani rodo-

Ljubni veleposestnik iz Savinske doline g. L. Apat je podal splošen pregled o slovenskem suženstvu in naših zatiralcih, o našem prebujanju in samopomoči. — V odbor so bili z vzklikom izvoljeni: predsednik g. Fr. Konšek, veleposestnik in poštar; podpredsednica gospa Marica Cukjati, soproga županova; tajnik: g. Rožič Viljem, učitelj; namestnica: gdč. Micika Konškova; blagajničarka gdč. Franjica Konškova; namestnik: g. Val. Kolenc, gostilničar in posestnik v Čemšeniku. Odborniki so: gg. Josip Novak in Josip Cukjati ter gospe Cerar Marija (Blagovica) in Alojzija Novak. Pregledovalca računov sta gg. Jak. Grohar in Fr. Cukjati. Navdušenje za novo podružnico je splošno.

g V Kamniku je umrl občespoštovani in priljubljeni lekarnar Milan Močnik, sin prejšnjega kamniškega župana. Slava njegovemu spominu!

g Nov živinski semenj v Poljanah nad Škofjo Loko se bo vršil 28. oktobra t. l. na sv. Simona in Juda dan.

g Poročil se je v Ljubljani g. Auerhammer iz Kranja z gospico Kurnik iz Brda.

Notranjski novičar.

n Umrl je v Šapjanih trgovca Fr. Žnideršič, doma iz Il. Bistrice.

n Iz Ledin se nam piše: Zadnjič smo Vam poročali, kaj uganja naš župnik Jan Jelenc z našimi farani, namreč, da hoče nekatere izmed njih spraviti pod skrbstvo. Ravno tako je hotel tudi storiti z Antonom Seljakom, posestnikom v Ideršku št. 9, ki se mu je parkrat prav hudo zameral. Ker pa mu ni mogel nič slabega dokazati, je moral svojo zlobno nakano umakniti. Ker se mu pa omenjeni posestnik ni pustil kar tako ugnati v kozji rog, je vložil proti župniku tožbo radi razžalenja časti. Pri obravnavi, ki se je vršila v petek dne 3. t. m. pri sodišču v Idriji, sta se pa z Ant. Seljakom v toliko poravnala, da je plačal Jan Jelenc vse pravdne stroške v skupnem znesku nad 400 kron, 5 kron družbi sv. Cirila in Metoda in 5 K društvu za otroško varstvo. To je pač visoka svota za našega varčnega župnika. Vsled teh brezpotebnih stroškov, ki si jih je nakopal naš župnik le iz sovraštva do svojega bližnjega, v svojo ničdar polno mavho, se bode naša bira in drugi cerkveni dohodki gotovo znatno povišali. Resnica pa je, da kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

n Iz Idrije. Dne 8. t. m. se je vršila pri g. Premersteinu v Jeličnem vrhu veselica idrijskega veteranskega društva. Ker je društvo popolnoma pod klerikalnem vodstvom, se je vršila doslej vsaka veselica na ta dan na vrtu g. Didiča, pri znanem

klerikalnem zavetniku. Ker se pa letos na tem vrtu gradi »hotel«, morali so se zadovoljiti z drugim prostorom. In kljub temu, da kaže to društvo — katero bi moralo biti popolnoma nepristransko, tako očitno svoje klerikalno lice, je bila veselica jako lepo obiskana, gotovo veliko boljše kot prejšnja leta. Dopoldan isti dan so se udeležili veteranci korporativno maše. Po maši so »defelirali« pred šolo dekanu, poštarju, znanemu g. Pencotu in nekemu drugemu gospodu od rudnika — seveda na nemško komando: »Kompanie rechts schaut«. A nobeden ni pogledal na desno. Pa pravijo, da ne razumejo slovenske komande. Pa kakor se je na ta dan videlo, razumejo nemško še manj. Tudi pri tem društvu se vidi, kako se hočejo klerikalci prikupiti svojim nemškim zaveznikom. **Hoch und Heil dem Herrn Amsel.**

n Izkaz daril za »Sokolski dom« v Postojni: br. Josip Paternost nabral v »Tihi dolin« 3 K, br. Josip Kraigher 2 K, br. Jeršek 1 K, g. Friderik Kutin nabral na odhodnici br. Šilca in Brusa 14 K 81 vin., br. Avgust Kraigher za kinematograf 60 h, br. Maks Inocente nabral v gostilni br. župana 9 K 60 h, br. Josip Burger 1 K 72 h, br. Jože Paternost in ga. Mici Baraga iz poravnave K 10, ga. Josipina Muha, Št. Peter, nabrala na ženitvanju g. Nejedlega 10 K 63 h, g. Franc Košuta, S. Pavel Brazilijski 10 K, družba v gozdu g. Jurca 10 K 45 h, br. Maks Inocente, Reka, 4 K, g. Ivan Kraigher 1 K, br. Josip Kraigher 1 K.

n Telovadno društvo »Sokol« v Postojni priredi dne 26. t. m. javno telovadbo, združeno s koncertom pevskega društva »Postojna« in »Slov. Filharmonije« iz Ljubljane.

n Blagoslovljenje novega poslopja meščanske šole v Postojni se je vršilo v petek dne 17. t. m. s slovesno mašo.

n Odšel je iz Postojne in se nastanil v Gorici kapelnik postojnske godbe g. Lovro Kubišta. Omenjeni gospod ima obilo zaslug na glasbenem polju v Postojni. Omenimo naj le pevsko društvo »Postojna« in »Salonski orkester«. Želimo mu kar največ uspehov tudi v Gorici.

n Iz Zagorja na Pivki. Zadnjič se je peljala družba, sestojeca iz štirih oseb v Il. Bistrice »pismo delat«. Med potjo so se konji splašili; ker ni bilo mogoče jih vzdržati, je skočil nevestin oče Franc Fatur iz Zagorja z voza ter je obležal. Ko hči — nevesta — to vidi, skoči za njim in potem še ženin Janez Škrlj iz Knežaka in njegova sestra. Vsi so odšli z malimi ranami, le sestra ženinova si je zlomila nogo v piščali in se poškodovala na glavi. Odpeljali so jo takoj v deželno bolnico v Ljubljano. Voz je bil popolnoma uničen. — Ravno ta dan je zadel J. Sedmak iz Koritnic s kočijo ob drug težak voz; Sedmaku se je kočija zelo razbila; škode ima 300 kron.

n Iz Zagorja na Pivki. Konečno enkrat po 18. letih se dogradi vodnjak v va-

si. Delo je že skoraj dokončano, in hvali mojstra. Ob vodnjaku je napajališče in zdaj se je nabralo že lepo svoto, da se napravi tudi perišče. K temu »zlogu« za perišče so vsi prispevali, razun enega, ki se je jako modro izrazil, da je vsak »neumen, ki kaj da«, toraj edini »Škalk« ostane pameten. Vodnjak bode za vas in okolico velikega pomena, kar se je že lani ob suši videlo, ko je cela okolica po vodo hodila sem. Nič napačna misel ni, da bi se vodo napeljalo v hrib in potem speljalo makari v bližnje vasi. Mimogrede bodi omenjeno, da se dobe v vodi »človeške ribice«, iz česar se vidi, da je to podzemeljska živa voda.

n Iz Knežaka. Stavba se je podrla Ilesu, ko jo je skoraj dozidal; seveda na star temelj in s slabim kamenjem zidano, ni nič čudnega. Podrlo se je skoraj polovico stavbe.

n Kolesarska dirka. V nedeljo dne 26. t. m. se vrši med 6. in 9. uro zjutraj kolesarska dirka iz Ljubljane v Trst. Občinstvo naj se dirkačem na poti izogiblje in jim kaže s tem svojo oliko.

n Na poti v domovino znorel je 37letni zidar Anton Novak iz Il. Bistrice. Iz Amerike se je odpeljal še čisto zdrav, v Trstu se mu je naenkrat zmešalo.

n Po nesreči je dne 14. t. m. ustrelil g. Nejedli, železniški uradnik v Šent Petru na Krasu na lovu 13letnega dečka iz Radohove vasi.

n Umor. Med Il. Bistrice in Podgradom so našli 20letno dekle s preparanim trebuhom. Morilca so zaprli. Bil je to njen 40letni ljubimec, katerega radi starosti ni hotela vzeti.

Po svetu.

p Papež tožen. Dne 18. oktobra 1849 je umrl knez Orazio Falconieri, ki je zapustil posestva v vrednosti 25 do 30 milijonov lir. Ker ni imel bližnjih sorodnikov, je imelo pripasti vse njegovo premoženje njegovemu nečaku Josipu Falconieriju. Toda posegel je vmes papež Pij IX., ki je celo posestvo samovoljno izročil kardinalu Chiarissimu Falconieriju, ki je bil še daljni zapustnikov sorodnik. Ob svoji smrti je Chiarissimo zapustil celo ogromno posestvo mrtvi roki. V ustanovnem pismu je sicer izrečno povedano, da posestva ne sme nikdar podedovati kak duhovnik, toda za to se Pij IX. ni prav nič zmenil. Postavni dediči so nato tožili, toda tožba ni imela nikakega uspeha. Leta 1900 so Fran, Josip in Rozalija di Silvestri - Falconieri ponovili proces. Ti so tako prepričani o svoji pravici, da so pred letom, ko je hotel sedanjí papež proglasiti Pija IX. za svetnika, vložili ugovor, v katerem zahtevajo, da se mora takoj ustaviti postopanje glede svetosti imenovanega papeža, ki se je izkazal v življenju npravno tako propalega, da je

na goljufiv način pripravil ob vse premoženje edine prave naslednike umrlega Falconierija. Dotična obravnava še danes ni končana, ker državni organi ne smejo v Vatikan. V Vatikanu namreč nečejo sprejemati sodnijskih odlokov, zato pa morajo sodnije gledati, da Vatikanu dostavijo svoje sklepe na kak zvit način. Tako je bilo dostavljeno prvo vabilo k obravnavi kardinalu de Valu, ko je prišel iz cerkve. Kardinal je mislil, da je kaka prošnja, pa je bila tožba. Takrat je napravil prav kisel obraz. Te dni je bil v navedeni tožbi vročen kardinalu del Valu nov sklep v kopališču Vicarello. V njegovo obednico je prišel eleganten gospod, ki mu je izročil v fini papir zaviti sodnijski sklep. Gospod je bil — sluga civilne sodnije v Rimu. Gospoda v Vatikanu ima slabo vest, sicer bi sami delali na to, da se ta, za rimsko cerkev tako škandalozni proces konča.

p Razrušena cerkev. V Diemu v sinjskem okraju v Dalmaciji so hoteli župljani proslaviti pravoslavni praznik velikega šmarna s streljanjem iz topičev. V to svrhu so nakupili 20 kilogramov smodnika. Cerkovnik je smodnik shranil v cerkvi. Pri tem je imel v ustih gorečo pipo. Iskra iz pipe je padla na smodnik, ki se je vnel in razstrelil v zrak cerkev. Cerkovnik je bil ubit.

Gospodarstvo.

gd Kako sadje konservirati? Razno sadje se da prav dobro v rumu ohraniti, za kar je sposobna prav vsaka vrsta sadja. Biti mora popolnoma zrelo in zdravo. Sadje se olupi in pečkatemu sadju se odvzamejo peške. Olupljene breskve in hruške, predno jih konserviramo, nekoliko zažvepljamo, da postanejo popolnoma bele, marelice pa pravijo, da je dobro v slabo apneno vodo malo položiti in potem dobro spraviti. Rabimo tudi kozarec, v katerega se sadje vloži. Za velikost dveh litrov potrebujemo 50 kg sladkorja in en četrt kg ruma. Sladkor se pripravi kot sirup, zato se mu med topljenjem doda samo toliko vode, da je vlažen. Nato se dolije v kozarec polovico določenega ruma, potem se vlaga sadje in čez to se zalije z mlačnim sladkornim sirupom. Na vrh pride končno ostali rum ter še čez to eno žlico salicila. Zdaj se kozarec zaveže z močnim pergamentnim papirjem ter postavi več dni na okno ali kam drugam, da ga obseva solnčna svetloba. Rabi se potem sadje poljubno, brez da bi se bilo bati pokvaritve.

gd Največja kmetija sveta je ona don Luis Terazasa, v mehikanski državi Čihua, katera meri 342 milijona hektarov. Na nji se redi 100.000 konj, en milijon goved in 700.000 ovac.

gd V Avstriji in drugod. Pred kratkim časom bil je izdan od »Osrednjega društva za varstvo kmetijskih koristi« le-

tak na kmečki stan, kjer se tega navdušuje na odpor proti upeljavanju in uvažanju mesa zaklanih živali iz tujih držav. Pa kaj se je zgodilo? Slavna avstrijska vlada v silni skrbi za dobrobit kmeta, je letak prepovedala ter že razširjene izvode konfiscirala. Zato po nemških kmečkih listih vre proti vladi, kateri ni mar drugega nego to, koliko temu ali onemu klerikalcu ustreže, kmečki stan pa zametuje. Na misel nam prihajajo besede nemškega poljedelskega ministra, izgovorjene nedolgo tega, rekoč: Zdrav, trden kmečki stan je državi tako potreben, da si ne čutim samo v dolžnost, temveč v prijetno zavest ta stan podpirati po svojih najboljših močeh. Kdaj se slišijo pri nas take besede? Menda bo treba poprej streti še mnogo klerikalnega upliva!

gd Na Goriškem hočejo ondotni agrarci ustanoviti svojo lastno zadružno zvezo kot centralo njih kmetijskih zadrug. Kako bode to šlo, se bode videlo.

gd Za napravo 1 kg sladkora porabilo se je leta 1836. 18, 1842. 16, 1857. 12, 1871. 11 in 1900 7,5 kg sladkorne pese. Čimbolj napreduje tehnika, manje se rabi surovine.

gd Krmljenje s pivovarniškimi odpadki. V obližju pivovaren se dobi dovolj sladnih kali, katere živina prav z veseljem uživa, ko se jih privadi. Tudi se od strokovnjakov za krmljenje zelo priporočajo. Kravam-molznicam daje se jih na glavo vsak dan do 3 kg, najpripravneje v mokrem stanju. V taki množini se smejo dati tudi pitavni živini in delavnim volom. Konjem in ovcam se pokladajo le suhe. Tudi teličkom in žrebičkom ugajajo zelo, a se polagajo v manjši množini, zadostuje 1 do 1½ kg na dan. Ker manjka tem slednim kalem apnenih snovi, se mora dodajati krmi tudi redno klajno apno.

gd Med sredstvo proti nikotinu (tabakovemu strupu). Kadilce bode zanimalo zvedeti, da je med izvrstno sredstvo proti nikotinu, kateri pride med kajenjem v želodec, kjer dela rad večje ali manjše težave in bolečine, kajti tu ravno med paralizira otrovno moč nikotina. Vrši se namreč proces na ta način, da mravljinna kislina, nahajajoča se v medu, nevtralizira in uniči strupeni vpliv tabaka. Čebelarji ob času rojenja in ogrebovanja panjev prav store, ker takrat navadno veliko kade, da zavžijejo poprej žlico ali tudi več medu ter se s tem obvarujejo škodljivosti tobakovega strupa. Priporoča se večkratno zavživanje medu tudi drugim kadilcem, ker med telo krepi in v nekako dobro razpoloženje spravi.

gd V prevdarek našim vinogradnikom! Premalo je pri nas podvzetnosti, trgovskega smisla, da bi pridelke, s katerimi nas naša radodarna in plodovita narava obdaruje, tudi spravili s kolikor največjim dobičkom v svet. Pri nas raste tako sadje in tako vino, da lahko diči vsako kraljevsko mizo. In za kako reven groš se vse

to proda. Dandanes pa pride še vprašanje, ako se sploh proda. Prihaja čas, ko pride naše ljudstvo pred preizkušnjo, ali ima prirojeno trgovsko naravo. Radi tega je treba pokazati poti, treba je povedati ljudstvu, da so minuli časi, ko so prihajali kupci iz vseh krajev v našo deželo po vino. Zmenilo se je in kmet sam bo moral ponujati svoje pridelke. Kake važnosti, kake koristi so vinarske in gospodarske zadruge, pokaže bodočnost, njih pomen pa že zdaj vidimo. Posebno one zadruge, kojih načelstvo je v spretnih rokah, ki znajo z agilnostjo in povzetnostjo zasigurati zadrugi in njenim članom obstoj in dobrobit. Škoda, da ni povsod tako, da ni povsod trgovsko izobraženih moči. Toda, kar nedostaja na enem ali drugem kraju, treba je pripomoči z nasvetom. Letošnja letina kaže dobro. Treba je pomisliti, to množino spraviti v denar. Že lansko leto se je začela živahna akcija, s katero se je dosti vina prodalo na Češkem, v Pragi so nastale kar tri slovenske zaloge vina. Akoravno se zvari na Češkem tisoče in tisoče hektolitrov piva letos, pokazalo se je, da je vseeno prostora dovolj za naše **eno in naravno vino**. Še več pa bi se razvila naša vinska trgovina na **poljskem ozemlju**. In Poljska bi tvorila najboljši trg za izvoz naših vin. To trditev hočem opreti ob razloge. Na Poljskem (v Galiciji, Poznanjskem in poljskem kraljestvu) se zvari malo piva, med tem ko Poljaki — kakor je obče znano — ljubijo vino. Vino na Poljskem je večinoma ogrsko in to jako drago n. pr. v gostilnah po 160 K liter. O kvaliteti sploh ne govorim. Imajo tudi francoska in dalmatinska vina, kojih cene so naravnost ogromne. Ker bi prišla za naše vino najprej v poštev **Galicija**, bi bilo dobro, ako bi kaka naših zadrug napravila klet in vinarno v Krakovu ali Lvovu, od koder bi potem lahko potom potnikov-agentov razširila svoje podružnice po celi Galiciji. Da bodo naša vina konkurirala z ogrskimi, je brez dvoma, ker ogrska so draga in premočna — morda radi raznih dodatkov — in tudi upošteva narodno vzajemnost. Vsled slabe letine, ki jo napovedujejo na Ogrskem, bi bilo jako previdno, izkoristiti ta slučaj, in če ne moremo politično, vsaj gospodarsko nagraditi ohole Mongole za njihovo prijaznost nad slovenskimi narodi v drugi polovici.

LISTEK.

Zajec v vasl.

(Konec.)

»Povedal sem vam že, da me je tja poslala žena po reškante!«

»Nam nisi povedal nič!«

»Ah, povedal sem torej drugemu, že vem. A sedaj veste tudi vi!«

»A kje imaš reškote?«

»Tukaj, kameradi, nekoliko v glavi, nekoliko v nogah. Ali kaj si ti delal, čevljarček?«

»Jaz? Videle so neki babe v vasi zajca in žena je celo dopoldne silila, da bi asekuriral kočo.«

»In si dobil asekuracijo?«

»Da, pri »fazanu«, da komaj gledam. Vrag veruj babam!«

»Hahaha! A ti policaj?«

Mene je sem poslala gospa Budovičeva, da bi za njo šel k neki babi, ki razlaga karte in jo povprašal, kaj pomeni zajec v vasi. Dala mi je goldinar za to babo. Nisem je mogel najti in dal sem si pri »jagnjetu« postaviti nekoliko vrčkov — ne vem, koliko jih dajo za srebrnjak. A ničesar ne povedati, vam rečem!«

»Živel policaj! A kak opravke pa je imel oče Sklenka?«

»To veste, babe! Komaj je izvedela žena, da je bil zajec v vasi, mi je dala petak, da bi ga donesel prečastitemu gospodu, da bi molil za dober namen. Če bi bil neumen!«

»Živel zajec! No, a sedaj se naj izpove še užitkar Malik!«

»Zakaj pa ne? Imeli smo v mestu tiritati pri mesarju par goldinarjev za tele. Stara moja je rekla: Čuj, tatek, danes je bil neki zajec v vasi, kaj, ako se zgodi nesreča vsled tega? Imam pri mesarju v Slanem par grošev; ako bi izbuknila vojska, kakor pravijo, mora mesar k regimentu, ustrelje ga tam in ne dobimo nič. Preobleci se in pojdi tja. Preoblekel sem se, šel, mesar mi je dal denarce in vračal sem se domov. A v tej vročini nisem mogel priti dalje, nego do »zvezde«. Ostalo mi je še teh par krajcarjev.«

»No, bog odpusti temu zajcu, vendar kako se izgovorimo?«

»Jaz porečem, da sem plačal asekuracijo!« se je oglašil čevljar.

»A jaz, da ne dajejo nikakih reškot!« dé kovač na to.

»Jaz povem gospe Budkovičevi, da je baba prerokovala kak pogreb!« se je bahal policaj.

»In jaz sporočim svoji ženi, da se velečastiti gospod zahvaljuje!« je rekel Sklenka.

»A jaz, da pošlje mesar novce!« je pridrdil Malik.

»Tako je dobro, kameradi, le vsakdo si zapomni svoje. A sedaj pojdimo. Ako ne pridemo še podnevi domov, bode slaba z nami ponoči,« je opominjal kovač? Prijeli so se zopet za roke in šli.

»A da bi nam ne bil dolg čas, zapojmo si!«

Zapeli so. Vsakdo je zapel drugo, ali kakó! Oni tudi niso tako dobro slišali, kakor mi zadaj za njimi. In neprenehoma so šli in neprenehoma so peli, dokler niso prišli v vas. Kjer je kdo bil, vsakdo je priletel ven.

»Pijanci gredo!«

Deca iz vse vasi se je smejala, psi iz vse vasi so lajali, babe iz vse vasi so spenjale roke. Kovačica je priletela na cesto.

»Te že imamo tu! Vedela sem!«

»Zajec ni lagal, botra!«

»Je že tu nesreča!«

»In prišla je od Slanega!«

»S te strani, kamor je bežal zajec.«

Možje so se smejali, babe zmerjale in solnčice nad Pozdenskimi lesovi je kar žarelo veselja. Vendar ko je videlo, da se kovačica obrača razljutena, se je hitro skrilo za lesove. Le ženske jeze si ne naka-pati na glavo!

Žene teh petih kameradov so priletele, kakor ljute, vsaka je zgrabila svojega in ga odvedla domov. Šlo je to povsem hitreje, nego iz mesta.

Kako se je kdo izgovoril doma, se ni pohvalil nihče. A vprašati žene — to bi jo skupil.

Kovačica pa je imela v svoji statistiki en »neoporečen« datum več, da se tedaj »nekaj zgodi«, če je zajec v vasi.

Sivka.

Češki spisal Vojta Beneš, poslovenil Milko Sila.

Cesta se je zasvetila z gozda, kakor bela pentlja, zavila se je okoli potoka in se je dvigala zopet navzgor od potoka okoli tihega gaja med lanenim poljem. Pokrajina je težko dihala v duščem solnčnem žaru.

»Pojdi no, bista, pojdi — no, bista,« je vzpodbujal hromi voznik Piel konja in ga je lahko švrknil z bičem po kratki dlaki.

Ali Sivka se ni premaknila. Vkopana v zemljo, je imela sprednje in zadnje noge široko razprte, povešeno glavo, oči, velike in tope, kakor svinčene. Ušesa, s katerimi je vedno poigravala, je pritisnila k temenu, kakor v hitri tesnobi.

Piel jo je potapljal po vratu in hrbtu, priliznjeno ji šepetal v uho in ji je prigovarjal: »No, pojdi — no tak, bista — no — tak — —.«

Sivka, kakor da ne bi slišala, kakor da bi okamenela.

Tupatam je nekolikokrat pokimala z glavo. Od začetka s teška, potem bolj, kakor da bi hotela orisati z njo krog, v grlu ji je zagrgljalo in z zadnjimi nogami je divje brenila. Silno je udarila ob oje, da je zaškripalo in da se je pokazal curek rdeče krvi nad kopitom. In zopet je stala vkopana v zemljo z žarečimi očmi.

Pielu so se zbrale na nagubanem čelu teške kapljice potu, ostarelo lice je naglo zarudelo. Obrnil se je okoli, kakor da bi iskal pomoči z očmi, iz katerih je gledalo plaho ustrašeno vprašanje: »Kaj je Sivki?! Kaj ji je?!«

Piel je premišljal in iskal krivca, — krivca v sebi, Sto tesnob in sto misli mu je rojilo po stari glavi.

Ali jo je tepel? Ni je tepel —. Ne spominja se, da bi bil udaril Sivko. — Da, res. Kaj jo je kedaj tolkel, kakor tolčejo vozniki konje?

Ali jo je napojil s slabo vodo? nasitil s slabim senom? Ni mogel dati, ker nima takega. Njegovo seno je kakor slaščica, diši, kakor rože — —

Morda ji pretežko naklada? Ne, nikakor ne, kaj je za tako kobilo deset centov? Saj je hodila njegova Sivka dosedaj kakor gospodična. — Deset centov na takega konja — —, to je smešno — —, no — —

Vse to mu je rojilo po stari glavi in tolažil se je: Nič ni to, to ne more nič biti, kako pa tudi — —, ne — ne — —

Kaj pa je torej pravzaprav! — Ah, že ve, ve — — eh, te mrhe, muhe jo ščipajo, mučijo, mrhe — —, da, to je tisto, a on tepec neumni — —, in spustil se je za sitnim in roparskim obadom, ki je sedel na mehki trebuh njegovega konja.

Sivka je zopet divje pokimala z glavo in Piel se je zopet ustrašil. Cakal je, da udari. Ampak ne, ni udarila. Brez bodrila se je spustila po prašni, gorski cesti. Vožiček je veselo zdrdral, vsakdanja, prijetna pesem voznih koles je pomirila razburjenega starca. Potegnili je iz napolugasle pipe z novim upom.

»Bista, no vidiš, bista,« je skoro radostno zaklicel Piel in je hitro stopical s hromo nogo za sopihajočo Sivko.

»No, vidiš,« je govoril polglasno in nežno, — »nič ni bilo, samo te mrhe, — — te pasje mrhe se ženejo za krvjo, — — za krvjo se ženejo — —, ne pustijo niti mene, niti tebe, — no tak, na, bista — —, no, vidiš — —,« je prigovarjal, kakor naglo vzradoščeno dete svoji punčki in otiral s prahom pomešani pot z obraza, z vratu in čela s trdo, mozoljasto roko in teško stopical s svojo hromo nogo.

Solnce je palilo, kakor žareče železo, zdajpazdaj je v mrtvem ozračju zavel suh, soparen vetrič. Vozna kolesa so rezala kupe prahu, za vozom in poleg stopicajočega starca so se dvigali celi oblaki. Legel mu je prah na obraz, prilepil se mu je na poteče se roke, zadiral se v pljuča, v suho grlo, ostro, rezko.

Piel sedaj ni mislil na to, ni bilo časa, da bi o tem premišljeval. Stare oči je vpiral za Sivko, katero je komaj dohajal.

Ampak vseeno, nekaj čudnega je bilo danes: naenkrat se ustavi, besno začne tolči po ojesu, — in sedaj zopet ta tek — — Skoraj leti, ne gre, leti — —, in vedno tako čudno kima z glavo med vožnjo.

»Najbrže bodo ti obadi — —, te pasje mrhe,« se je zopet poprijel stare tolažbe in se je veselil z njo nekaj časa.

Tu mu je obvisel pogled na kobilici: šla je čilih korakov, z nekako nemirno hojo, z glavo pokonci, lahko, kakor da bi le-

tela v zraku. Prah se je le dvigal za klopotajočimi kopiti. Hotel se je že nasmehnuti svojim pomislekom, nepotrebnemu strahu — za par muh, — — roparskih obadov —

Ali naenkrat se je Piel zavedel, česar prej ni zapazil: Sivka se sploh ne brani! Kaj je to zopet? Mrtvo visi rep, kakor priljepljen k truplu, hrbet sključen, v kolennih vpognjene noge — kaj jih vleče za seboj? — —

Zakaj se danes ne brani, zakaj? vprašal se je z zmučenim glasom samega sebe, oči, izbuljene, otrpljene so mu obvisle na kobilici in skoraj bi se bil ustavil.

Tu se mu je razjasnilo, motil se je. To niso bili obadi, saj bi se Sivka branila.

Tudi Sivka se je ustavila, za trenotek je otrpnila, primrznila. Potem pa se je visoko vspela, tresoč se po vsem telesu, na zadnje noge, zarezgetala z nenavadnim glasom in je zopet padla skoro na kolena, vzpela se je znova in je nekolikokrat besno udarila z zadnjima nogama po ojesu, po okovanih sprednjih delih voza in po zemlji. — — Udrihala je, kakor da bi ne bila z mesa in krvi, kakor da bi ničesar ne čutila.

Čudno, da se Piel ni zgrudil. Pridržal je sapo, mraz ga je preletel, nagubani, ogoreli obraz je pobledel, potem pa se je zalil s krvjo, celo telo se je zganilo, pred očmi se mu je delala tema, nekak krik je predrl k njegovim utrujenim mislim, grozen, nepopisen, ki je bolel, bolel — — Hotel je Sivki nekaj reči, zašepetati ji priljudne, nežne besede, toda beseda mu je zastala v grlu.

Šele potem, ko je stala zopet, kakor v zemljo udrta, spredaj in zadaj razkoračena z napetimi nogami, je šepetal s suhimi, razpokanimi ustmi prestrašen, brez smisla: »No, ne boj se, na, bista, no, ne boj se.«

Potem je umolknil, a v glavi in srcu mu je divje bučalo, česar ni mogel premagati in umiriti. Oči so bile brez izraza, prsi so se mu težko dvigale, usta je imel odprta, kakor da bi hotel hlatasti zrak: tako je stal pri svojem živinčetu.

Vročje ji je! mu je padlo naenkrat v glavo, in njegova duša se je vzbudila veselo iz tesnobe. Kakor da se je stari Piel vzdramil.

»Jaz norec, stari osel, ne vidim tega — — tako vroče — — vidiš Sivka — — eh, norec — — no počakaj, počakaj — — kmalu bo boljše — —.«

Vozniki vozijo navadno s seboj kebljiček, ki visi ob strani voza na močnem železnem kavljju, zibajoč se udarja lahko ob stranice okovanega voza.

Piel je pohitel k potopu, kmalu se vrnil, stopical z ного in težko sopihal.

Sivka se je zagnala za kebljičkom. Starec so se zaiskrile oči. Toda takoj so se mu užalostile. Sivka ni pila.

Morda se je pognala za vodo iz navade, iz nagona, morda je hotela poskusiti, kako bi utekla groznim mukam. Pomočila je samo nozdrvi v vodo, zahrskala je in je za-

kročila z glavo, kakor prej; kakor da bi si jo hotela sama zlomiti, kakor da bi jo hotela izruvat iz telesa. Potem se ji je celo telo skrčilo in Sivka je padla na tla, kakor mrtva.

Pielu je prišlo nekaj na misel. Naglo je strgal svoj modri predpasnik z vratu, namočil ga v kebljičku in z njim zavil in ovil glavo ubogemu konju. Vsebinsko kebljička pa mu je zlil polagoma po glavi, po vratu in pobokih.

Stresla se je zaradi nenavadnega občutka, nenavadnega, vendar milega. naprej, pa zopet sklonila glavo k prsim svojega gospodarja.

Zaupljivo z nemo zahvalo — — — »No tak, mala, pojdemo, pojdemo — —, kmalu bodeš doma, odpočiješ se — — lepo v hladu — — no, no — — kaj ne, no,« se je Piel prilizoval, zategaval je vsako besedo in ji je dajal vso nežnost svojega srca. Gladil je Sivko in jo trepljal po žilavem vratu in plečih, odkoder so odtekale s prahom pomešane kapljice vode, ki so vdolble v cestnem prahu male jamice.

Bil je utrujen, zelo utrujen. Od dela, od vročine in sedaj od te žalostne prigodbe. Vsa, vsa njegova notranja čustva so sišla na dan, samo tesni čut utrujenosti je ostal, zdajpazdaj ta strašna praznosta, katero je zastonj skušal odpoditi. Pogled mu je obvisel na kapljicah, ki so padale v prah. Gledal jih je, toda ni vedel, da so to kapljice. Gledal je v prah, a v svojem grlu ni čutil nekaj suhega in neprijetnega.

Sivka je močno pokimala, dregnila z ojesom Pielu, da se je skoro opotekel in je šla z modro, hladečo plahto na bolni glavi, po beli cesti mirno naprej. Veselo je mahala z repom, odganjala obade in je stopala zopet s tistim starim korakom, s katerim je hodila že marsikaterikrat poleg Pielu: s korakom vernega služabnika in prijatelja.

Piel ni vedel, ali bi se veselil ali bal novih neprijetnosti.

Toda Sivka je šla, šla — —

Pod holmi so se zabelela slemena vaških hiš. Ni trajalo dolgo in kobilica je zavila zgoraj na dvorišče —

*

Žene na deželi ne pozdravljajo svojih mož, ko se ti vračajo od teškega dnevnega dela. Nimajo niti časa, niti smisla za te prijetne trenutke. Vedno svobodno, vsakdanje in dannadan neveselo je njih življenje. Tudi Pielu ni nikdo pričakoval.

Na majhnem dvorišču, po katerem se je razširjal oster smrad hleva, odkoder se je odtekala gnojnica, na dvorišču, nasičenem z onim posebno dišečim vzduhom tistih malih hlevov na deželi, se je Sivka slednjič ustavila. Bila sta doma.

Piel jo je izpregel in ona je krenila k vratom. Gledal je za njo. Šla je, kakor navadno, pri vratih je sklonila glavo, njena, s podkvami opdkovana kopita so zazvene-

la pod krepkimi udarci od tlakovanih tal staje. Prišel je in ji je nasul ovsa.

Tudi Breza je, v drugem kotu hleva, nezadovoljno, gladno zamukala. Stopil je h kadi, napolnil koš z rezanico, da bi tudi nji nasul. Potem šele se je pomirila.

Sivka se pa niti ni ganila na svojem mestu. Drugače je že davno pojedla oves in je pripogibala že zopet svoj dolgi, žilavi vrat, udarila ob tla, da se je zaiskrilo. Toda danes je povsila glavo prav nizko pod žleb, vpognjena, žalostna je stala, kakor v spanju, a ovsa se ni niti dotaknila.

Tam pri zidani kadi je stal neroden, nizek stolček, katerega je uporabljala Pielovka, kadar je molzla. Teško je sedel Piel nanj, položil je plešasto glavo med dlani, oprl komolce ob kolena in gledal kobilu.

Zaupljivo je čakal, da začne Sivka čez nekaj časa, ko si oddahne, jesti svoj oves, kakor po navadi. Ta trenutek pa ni prišel, ni prišel —

Vstal je torej, da bi prinesel otep sena, iskal je, dokler ni našel snopa s trate »V dolini«, kjer je bila lanska otava tako krasna, polna močne, dišeče vonjave — —

Sivka je dvignila glavo, namulila nekoliko suhih travnatih bilk in jih je leno premlevala med zobmi. Toda po drugem grizljaju se ni več stegnila.

Starec je prinesel torej vode z globokega studenca. Toda Sivka zopet ni pila. Samo gobec je kar najbolj globoko potaknila v kebljiček in je kročila z glavo, kakor da bi jo hotela celo potopiti v mrzli vodi.

(Dalje prih.)

Smetnice.

Bolnik: Zbolel sem na možganih. Zdravnik me je operiral in vzel možgane iz glave in jih položil na mizo. V trenutku je hlatastil po njih njegov lovski pes in jih požrl. Zdravnik mi je zašil zopet glavo, ne de bi mi bil djal namesto možganov kaj v glavo.

Prijatelj: Potem pa ne moreš v pisarni ničesar delati.

Bolnik: Par tednov že delam brez možgan tako izvrstno, da sam postal med tem časom dvorni svetnik.

Izdajatelj in urednik Josip Jenko.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje: Imam posodo, v katero sem nakal galico. Ali škoduje, ako bi dejal vanjo breskve in češnje? (J. P. v R.)

Odgovor: Posodo dobro sperite s čisto vodo in vanjo lahko brez vsake škode devate sadje.

Vprašanje: Mislim dovoliti sosedu, da si k mojemu zidu prisloni svinjak. To pa bi mu rad dovolil le za toliko časa, dokler ne bi jaz sam zidu prezidaval; kajti jaz danes še ne vem, če mi bo njegov svinjak na poti ali ne. Ali zadostuje, da se pred pričami s sosedom to domeniva? Ali naj naredim zapisnik? S kolekom, ali brez njega? (A. U. v T.)

Odgovor: Svetujemo vam, da napravite zapisnik, da dajete sosedu dovoljenje za svinjak do preklica. Podpišete naj ga priče, koleka pa za to ni treba.

Vprašanje: Na vrtu imam debelo sadno drevo, ki pa je v sredini votlo in v ti votlini so se pred štirim leti naselile mravlje v velikem številu in sedaj grozno uničujejo drevo. Ali je kakšno sredstvo zoper mravlje?

Odgovor: Tam kjer so listne uši, se rade držijo mravlje; kajti mravlje hrepene po sladkem soku, ki ga izpuščajo listne uši. Svetujemo vam, da zazidate votlino v drevesu tako, da ne bo mogla vanjo nobena živalica. Če odpravite listne uši, bodo tudi mravlje odšle.

Vprašanje: Imam sod, v katerem je bilo nedavno črno vino. Ker bi ga pa sedaj rad pripravil za slivovko, prosim s čim in kako naj ga očistim, ne da bi dobila slivovka barve po črnem vinu? (A. I. v J.)

Odgovor: Dostikrat se dogaja, da bi radi rabili sod od rdečega ali črnega vina za belo vino ali slivovko. Ker se je rdeče vinsko barvilo globoko zalezlo v luknjice hrastovega lesa, se sod ne da izprati le z vodo, posebno tudi zaradi tega ne, ker voda tega barvila ne raztopi. Če bi v tak, čeprav dobro pomit sod, dejali dobro vino ali slivovko, bi dobila neprijetno rdečkasto barvo. Čim bolj temna in obenem močna je bila črnina, tem globokeje je šla v les in tem težje se da barvilo izprati. Ker tudi vrelo voda samnanesebi ne topi tega barvila, ji je treba dodati nekoliko sode, in sicer kakih 5%, torej na vsakih 10 l 50 dg. Za 6-7 hl velik sod se vzame 10-20 l vrele vode, ki smo ji dodali na vsakih 10 l 50 dg sode. Namesto sode se lahko vzame tudi 3-5% jedkega natrona, ki daje še veliko močnejši lug nego sode. Treba je le z njim previdno ravnati, ker si z njim človek lahko poškoduje obleko in kožo. Tak močan sodov lug se nalije v sod, sod se zamaši in se valja semtertja, da pride njegova znotranja površina povsod z lugom v dotiko. Čez nekaj časa se še gorak lug izlije in se drug nalije noter, kar se toliko časa ponavlja, da končno že čist izteka. Potem se posoda zakuha še s čisto vrelo vodo, da se ostanki luga iz nje izperejo, sod se opere še z mrzlo vodo in je potem popolnoma pripraven za belo vino. Kdor pa hoče še bolj temeljito napraviti, ta naj še moker sod na že popisani način zažvepla in zabije in ga šele čez kakih 5-6 dni iznova pomije in šele potem rabi. Žveplova sokislina (žveplov dim) namreč tudi močno beli, to se pravi razkrajja barvila, in zaradi tega tudi sod še bolj razbarva. Potem je dobro še sod z mrzlo vodo oplakniti in se vanj lahko dene belo vino ali slivovko. Svetujemo vam, da si kupite št. 14 gospodarskih navodil, ki jih izdaja c. kr. kmetijska družba v Ljubljani (cena 10 h), tam lahko natančno čitate, kako se pravilno ravna z vinsko posodo.

Prva vinorejska zadruga v Krškem.

Dne 4. oktobra t. l.

ob 4. uri popoldne

se vrši

v gostilniških prostorih g. Gregoriča

I. občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo pripravljalnega odbora;
2. volitev odbora;
3. volitev nadzorništva;
4. volitev cenilnega odseka;
5. poučni govor: kako ravnati z grozdem, moštom in vinom;
6. nasveti.

60

Pripravljalni odbor.

Alozij Kobe

mizar v Metliki
izdeluje vsa

sodarska dela

in popravlja tudi vso staro vinsko ali posodo za kislino. Istotako izdeluje najnovjše vinske preše. 58 5-2

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto dne 18. septembra 1909.

Gradec: 9, 90, 29, 64, 73.

Dunaj: 25, 1, 51, 62, 32.

Gospodinje! Učite se predvsem Pekatete dobro pripravljati!

25 19-11

Tržne cene v Ljubljani

od dne 18. septembra do 22. septembra 1909.

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste	1	14	1	40
1 " " " II. "	1	—	1	20
1 " " " III. "	—	90	1	12
1 " telečjega mesa	1	40	1	60
1 " prašičjega mesa (svežega)	1	60	2	—
1 " " (prekajenega)	1	72	2	—
1 " koštrunovega mesa	1	04	1	12
Prašiči na klavnici	1	10	1	28
1 kg masla	1	50	1	60
1 " masla surovega	2	10	3	20
1 " masti prašičje	1	80	—	—
1 " slanine (špeha) sveže	1	60	1	72
1 " slanine prekajene	1	72	1	80
1 " sala	—	72	1	80
1 jajce	—	08	—	09
1 l mleka	—	18	—	20
1 " " posnetega	—	10	—	—
1 " smetane sladke	—	—	—	—
1 " " kisle	—	80	—	90
1 kg medu	1	20	1	40
1 piščanec	—	80	1	10
1 golob	—	40	—	50
1 raca	1	60	1	80
1 gos	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0	46	50	—	—
100 " " " " 1	46	—	—	—
100 " " " " 2	45	50	—	—
100 " " " " 3	44	50	—	—
100 " " " " 4	43	50	—	—
100 " " " " 5	40	50	—	—
100 " " " " 6	36	50	—	—
100 " " " " 7	33	—	—	—
100 " " " " 8	16	—	—	—
100 " koruzne moke	20	—	—	—
100 " ajdove moke I.	42	—	—	—
100 " ajdove moke II.	36	—	—	—
100 " ržene moke	32	—	—	—
1 l fižola	—	24	—	34
1 " graha	—	36	—	40
1 " leče	—	20	—	—
1 " kaše	—	18	—	20
1 " ričeta	29	—	—	—
100 kg pšenice	21	—	—	—
100 " rži	18	—	—	—
100 " ječmena	18	50	—	—
100 " ovs	21	—	—	—
100 " ajde	20	—	—	—
100 " prosa belega	19	—	—	—
100 " " navadnega	19	—	—	—
100 " koruze	3	80	4	—
10 " krompirja	—	—	—	—

Lesni trg.

Na trgu je bilo
— voz in — čolnov z lesom
Cena trdemu lesu od 9 K 70 h
do 11 K — h za m³.
Cena mehkeemu lesu od 9 K — h
do — K — h za m³.

Trg za seno, slamo in steljo.

Na trgu je bilo
— voz sena 10 50 10 50
— " slame 7 — 8 —
— " stelje — — — —

Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

Poštne hranilnice št. 12.921.

Ustanovljena leta 1896.

Posojilnica in hranilnica v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna v hiši št. 1 (pri Tomanu)

sprejema in izplačuje hranilne vloge ter jih obrestuje po 4 1/4% od prvega dneva vlaganja sledečega meseca in do konca meseca, po katerem se je izplačala vloga.

Uradne ure so ob nedeljah od 1. do 5. ure ter vsako sredo od 4. do 6. ure popoldne. 22 25-11

Pojasnila se dajejo vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne, izvemši praznikov.

Največja zaloga navadnih do najfinejših
otročkih vozičkov
36 25-11 in navadne do najfinejše

žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Neznanim naročnikom
se pošilja s povzetjem.

Deset zapovedi za kmetovalca
in deset zapovedi za zdravje

lepo tiskanih, prav zastoj in franko po pošti dobi vsak, ki plše ponje od lekarnarja
Trnkóczyja v Ljubljani,
zraven rotovža. 33 25-11

Ustanovljena leta 1868.
Absolutno pred ognjem in tatovi varne
BLAGAJNE
izvrstne kakovosti
prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**
Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.
Založnik rajfajzen. zadrug itd.
43 24-10

Franc Kraigher

krojaški mojster v Ljubljani

Kongresni trg št. 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno! Postrežba točna!
26 25-11

V. H. ROHRMANN

(prej Jože Strzelba)

LJUBLJANA

kupuje razne rastline, korenine, rožice, semena, lubje, divji kostanj, češminjev sok, jabolka za mošt, kosti, parklje, loj itd.,

ima kot lastnik tvrdke 40 24 10

M. PAKIČ

vedno največjo zalogo škafov, raznih lesenin, košar, fine žime, morske trave itd.

Mlekarska zadruga v Moravčah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

ima vedno v zalogi 23 25-11

polnomastni in polmastni emendolec ter polnomastni in polmastni trapist:

emendolec kg	K 1.60	pozemendolec kg	K 1.30
trapist . . .	„ 1.80	poltrapist . . .	„ 1.60

Prva slovenska trgovina

Pevc & Koželj

v KOČEVJU, v hiši slovenske „Kočevske posojilnice“

Manufakturno, galanterijsko in specerijsko blago

na debelo in drobno.

Zaloga moke V. Majdiča ter zaloga železnine.

31

25-11

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon šte. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa

K 71,417.344.75

upravnega premoženja

K 17,519.983.93.

Obrestuje hranilne vloge

po $4\frac{1}{2}\%$

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908

kron 17,102.911.27.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

6 25-11

Izborna
češko budejeviško pivo,
 katero se prodaja v prid družbe sv. Cirila in Metoda
 priporoča 40 24-10
 glavna zaloga češke budejeviške pivovarne
 v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 27.

Ljubljana **Josipina Herrisch** Židovske ul. 7.
 priporoča svojo bogato zalogo
moških, ženskih in otroških čevljev
 najnovejše oblike, zelo trpežne ter elegantne fasone,
 rjave in črne prave ameriške čevlje
 37 25-11 za gospode in gospe.
 Zunanja naročila točno.

Prva narodna veletrgovina z železnino
Fr. Stupica v Ljubljani
 Marije Terezije cesta 14 18-11
 priporoča svoje izvrstne
 brane, pluge, ameriške kosilne
 stroje, slamoreznice, mlatilnice,
 čistilnice, motorje, železne blagajne,
 kuhinjsko opravo, štedilnike, peči,
 kakor tudi želez-
 niške šine, tra-
 verze, cement in
 sploh vse stavbne
 potrebščine,
 trombe, cevi in
 tehtnice.
Nizke cene!
 Točna postrežba, solidno blago!

Slovenci! Slovenke!
 Svoji k svojim!

Pred nakupom
 jesenskega in zimskega blaga
 se Vam priporoča
 slovenska trgovina pri
sv. Cirilu in Metodu
 v Ljubljani 10 12-11
 Lingarjeva ulica. Nasproti loterije!

Velika zaloga najnovejšega blaga za
 moške in ženske obleke.
 Največja izber satenastih, volnenih ter svilnatih rut.
 Ob potrebi spomni se vsak na to trgovino.

Vse ostalo letno blago poproda se po znatno znižani ceni!

*	* Popravila in preobleke točno in čeno.		Popravila in preobleke točno in čeno.	*
---	---	---	--	---

Najcenejše solnčnike in dežnike
 domačega izdelka priporoča 12 25-11
Josip Vidmar
 — v Ljubljani —
 Pred Škofijo 19, Stari trg 4,
 Prešernova ulica 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavniča K 3.000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2.

Rezervni fond K 300.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—4

Prvi slovenski

pogrebni zavod

se priporoča slavnemu občinstvu

za ureditev pogrebnih sprevedov v Ljubljani in na deželi po nizki ceni.

Naročila se sprejemajo pri 21 12—11

Franc Vidaliju

Josip Turk

Ljubljana
Prešernova ulica.lastnik prvega slovenskega
pogrebnega zavoda.

Zastopnik

28 11—11
valjčnega mlina Vinka Majdiča iz Kranja
Slavoj Jenko ima zaloge za odjem na
debelo v Trnovem in Podgradu.

Trgovci! „Svoji k svojim“.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure dopoldne.

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osebni kredit po 6 %. 2 25—11

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**, posojila se izplačujejo le ob **petkih**.

Stanje hranilnih vlog nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi ob enem pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 1/2 leta. Kdor plačuje 6 % izposojenega kapitala, poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik more svoj dolg poplača i tudi poprej, ako to hoče.

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti staršem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici števil. 3.

7 25—11

V korist „Družbe sv. Cirila in
Metoda“

ČEŠKO PIVO

Češke delniške pivovarne
v Č. Budejevicah.

■ ■ ■

Zalogi za Notranjsko:

Postojna Trnovo
16 14-11 na Kranjskem.

Za večjo trgovino na deželi se išče trgovsko
izobražena

blagajničarka

s prakso. Ponudbe s prepisi izpričeval, re-
ferencami in z navedbo zahtev naj se po-
šljejo na tvrdko: Slavoj Jenko, Podgrad-
Istra. 25 2-2

Priporoča se manufakturna trgovina
JANKO ČEŠNIK
(pri Češniku) 55 8-2

Lingarjeva ulica * LJUBLJANA * Stritarjeva ulica.

Zaloga

modnega, svilnatega in volnenega blaga za ženske obleke
in bluže, perilni barhent za obleke, bluže itd.

Novosti

volnenih, ženilastih, rut, šerp, velike rute suknene in pletene.

Zaloga

modnega blaga za moške obleke, površnike in zimske suknje.

Zaloga

garnitur zastorjev in raznovrstnih preprog.

Zaloga

odej šivanih, volnenih in pavolnotih, kocev, plaht i. t. d.

Popolna oprema za neveste.

Postrežba poštena.

Cene najnižje.

AGRO-MERKUR

osrednja nakupovalna in prodajalna zadruga v Ljubljani

reg. z. z. o. z.

Ljubljana, Janez Terdinova ulica št. 8.

Skladišče tudi v Trstu.

Agro-Merkur dobavlja svojim članom vse potrebščine za gospodarstvo ali za obrt, kakor poljedelske
in druge stroje, umetna gnojila (superfosfate, tomaževo žlindro, soliter, kalijevo sol itd.), modro
galico, žveplo, krmila, poljske pridelke, vse vrste semen, kolonijalno in špecerijsko blago itd.

Agro-Merkur prodaja pridelke in izdelke svojih članov.

Agro-Merkur se posebno priporoča za nakup bizeljskih in dolenskih, istrskih, dal-
matinskih in goriških jamčeno pristnih in izvrstnih vin. Cene jako nizke.

Agro-Merkur ima jako obširne in ugodne zveze; zategadelj lahko vsakomur jako dobro in
hitro postreže.

2 54-11